

Raadsvoorstel

Zaaknummer	1932674
Portefeuillehouder	Mevrouw H. B. Boudewijnse
Voorstel	Richting geven aan vraagstukken ten behoeve van de nieuwe Grondstoffenvisie

Aan de raad,

1. Beslispunten

1. Het startmemo Grondstoffenvisie en de beschrijving van vraagstukken in het raadsvoorstel Grondstoffenvisie van de Regio ter kennisgeving aannemen.
2. Richting geven aan de uitwerking van een aantal vraagstukken in de nieuwe Grondstoffenvisie waarbij wordt gekozen voor;
  - Het ontwikkelperspectief (optie B) waarbij primair wordt gestuurd op duurzaamheidsprestaties van de afzonderlijke stromen afgezet tegen de kosten en gewenste dienstverlening waarbij ook maatschappelijke meerwaarde wordt meegewogen en secundair wordt gestuurd op % afvalscheiding;
  - De keuze tussen bronscheiding of nascheiding PMD wordt afgewogen in 2022 op basis van de actuele informatie op dat moment, gekoppeld aan de afloop of verlenging van het contract restafval;
  - Op dit moment niet te kiezen voor invoering van DIFTAR ter bevordering van de afvalscheiding;
  - In te zetten op de koppelkansen en slimme verbindingen zoals beschreven in het Startmemo Grondstoffenvisie en dit voorstel.

2. Inleiding

Gooise Meren heeft zich in het kader van duurzaamheid circulariteit samen met de regiogemeenten en de GAD als doel gesteld om de gescheiden inzameling van afval te verbeteren en de hoeveelheid restafval terug te dringen. Dit komt tot uiting in het regionaal uitvoeringsplan huishoudelijk afval (Van Afval Naar Grondstof, VANG-programma) 2015-2020, wat dit jaar ten einde loopt. Dit betekent dat de gemeente Gooise Meren samen met de regiogemeenten en de GAD een nieuw grondstoffenprogramma moet ontwikkelen voor de periode na 2020. Afgelopen mei is hiertoe reeds het startmemo Grondstoffenvisie met u gedeeld. Het doel van dit memo is om het proces om te komen tot een nieuwe Grondstoffenvisie, te structureren en richting te geven en daarbij een basis te verschaffen voor de discussie over de toekomst (zie bijlage 2. en Z1829178). De volgende stap in het proces is om de gemeenteraden van de zeven deelnemende gemeenten te vragen richting te geven in de beleidskeuzes die in dit traject gemaakt kunnen worden. De bedoeling van dit raadsvoorstel is derhalve, om de raden aan de voorkant kaderstellend te betrekken bij het opstellen van de nieuwe grondstoffenvisie. Daartoe zijn in dit raadsvoorstel een drietal vraagstukken nader uitgewerkt. Per vraagstuk worden voor- en nadelen van alternatieve keuzes beschreven. De portefeuillehouders hebben in samenwerking met de Regio een keuze gemaakt voor voorkeursscenario's. Het is echter nadrukkelijk de bedoeling dat de raden richting geven op de beleidsmatige keuzes die voorliggen.

3. Beoogd effect

Middels dit Raadsvoorstel en de beschikbaar gestelde informatie beoogt het college de gemeenteraad in de mogelijkheid te stellen om vooraf kaderstellend richting te geven aan een aantal vraagstukken op basis waarvan de nieuwe Grondstoffenvisie zal worden uitgewerkt.

4. Argumenten en onderbouwing

Onderstaande argumenten en onderbouwing vormen een samenvatting van de beleidsmatige keuzes die voorliggen bij het opstellen van de nieuwe Grondstoffenvisie. Deze zijn uitgebreider omschreven in het raadsvoorstel Grondstoffenvisie van de Regio en het Startmemo Grondstoffenvisie (bijlage 1. en 2.). Daarnaast zijn in de zomermaanden door Bureau KplusV enkele verdiepende onderzoeken uitgevoerd zodat bij de behandeling van dit voorstel meer informatie beschikbaar is waarmee de gemeenteraden richting kunnen geven (zie bijlage 3.). Zoals in het startmemo staat beschreven, heeft elke keuze effect op drie aspecten: duurzaamheid, dienstverlening en kosten. Dit heeft geleid tot de vraag volgens welk ontwikkelperspectief in de toekomst vorm wordt gegeven aan de doorontwikkeling van de afvalinzameling en -verwerking (perspectief A of B) en de systeemkeuzes Diftar en voor- of nascheiding PMD. Ten slotte is een aantal koppelkansen benoemd die kunnen worden afgewogen of aangevuld. Onderstaand worden deze keuzes kort onderbouwd.

Ontwikkelscenario

Het eerste vraagstuk dat wordt voorgelegd in het Raadsvoorstel Grondstoffenvisie van de Regio (zie bijlage 1), kijkt naar welk ontwikkelperspectief het best past bij de Regio Gooi en Vechtstreek in de doorontwikkeling van de inzameling en verwerking van grondstoffen in de context van het streven naar een meer circulaire economie. In het eerste perspectief (optie a) kiezen we voor voortzetting en optimalisering van het inzamelbeleid voor huishoudelijk afval. Hierbij zou primair gestuurd worden op meer afval scheiden (naar minimaal 75%) en in tweede instantie op zo kwalitatief mogelijke verwerking van grondstoffen. In het voorgestelde voorkeursperspectief (optie b) sturen we vanuit de nieuwe lijn van het Rijk: de 10 'R' strategieën (zie Startmemo, pagina 3) om te komen tot een circulaire economie. Door te sturen op de 10 R'en en de afvalinzameling en afvalverwerking te bezien vanuit een bredere context wordt ruimer ingezet op het bereiken van onze duurzaamheidsdoelstellingen dan vanuit alleen sturing op afvalscheiding.

Bronscheiding of nascheiding PMD

De gescheiden inzameling en verwerking van PMD is relatief nieuw en zowel de bronscheiding als nascheiding van PMD is sterk in ontwikkeling. Daarnaast is wetgeving in voorbereiding en kunnen op het aspect duurzaamheid op dit moment nog lastig harde uitspraken worden gedaan. Dat betekent dat op dit moment de aspecten kosten en dienstverlening leidend zijn. Het gemak voor inwoners is groter bij nascheiding dan bij bronscheiding. Vanuit het kostenaspect is het nu niet voor de hand liggend om het huidige contract voor restafval open te breken omdat dit tot een substantiële kostenstijging leidt. Door deze ontwikkelingen is het verstandig de afweging voor- of nascheiding PMD te maken in 2022 op basis van de actuele informatie van dat moment en te koppelen aan de afloop of verlenging van het contract restafval.

Invoering DIFTAR

De invoering van DIFTAR (een gedifferentieerd tarief waarbij de inwoner voor de hoeveelheid restafval betaalt) is een systeemkeuze met een langjarig effect. De inzet van DIFTAR is als

instrument mogelijk in ontwikkelperspectief A zoals bovenstaand, maar ligt minder voor de hand in ontwikkelperspectief B (Voor meer informatie over DIFTAR zie Startmemo pagina 10). De voorkeurskeuze is om nu geen DIFTAR in te voeren. Hoewel DIFTAR een manier is om de kostenstijging op afvalverwerking zo veel mogelijk te remmen, past DIFTAR minder in de trend naar een meer hoogwaardige verwerking van grondstoffen. Bovendien zou het een nieuwe systeemverandering betekenen voor onze inwoners die de afgelopen jaren al enkele systeemveranderingen hebben doorgemaakt. Indien wordt gekozen voor nascheiding van PMD betekent dit ook samenloop van twee systeemveranderingen. Draagvlak en begrip is belangrijk voor het succes van DIFTAR en de verwachting is dat het draagvlak niet hoog zal zijn. Daarbij moet bij invoering DIFTAR de afvalstoffenheffing van de regiogemeenten gelijk worden getrokken, tenminste voor het variabele tarief. De verwachting is dat het draagvlak hiervoor ook niet hoog zal zijn.

Meerwaarde van koppelkansen

Onder de laatste vraagstuk wordt u gevraagd om uitspraken te doen over genoemde koppelkansen zoals in het Startmemo Grondstoffenvisie omschreven staat. Hierbij kunt u richting aangeven in welke koppelkansen u de meeste meerwaarde ziet en aanvullingen doen op kansen die nog niet in het Memo genoemd zijn. Voorbeelden van koppelkansen of slimme verbindingen die in het Startmemo zijn genoemd omvatten: Het bevorderen van hergebruik van materialen in samenwerking met de gemeentelijke diensten; werkgelegenheidsprojecten; en pilots verbinden aan de lobby naar het Rijk voor verbeteringen in de circulaire economie.

5. Houd rekening met en onderbouwing

In dit Raadsvoorstel en het uitgebreidere Raadsvoorstel van de Regio (bijlage 1) leggen we u enkele keuzevragen voor waarmee u richting kunt geven aan de uitwerking van de nieuwe grondstoffenvisie. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de wettelijke kaders en beleidsvrijheid voor gemeenten in de inrichting van afvalinzameling- en verwerking. Deze beleidsvrijheid wordt ingekaderd door Europese en landelijke wetgeving. De Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen gaat uit van een streven naar een circulaire economie en verplicht de lidstaten tot het opstellen van een Afvalbeheerplan. De landelijke wetgeving bestaat uit de Wet Milieubeheer (WM) die een zorgplicht oplegt aan gemeenten tot afvalinzameling –en verwijdering in het kader van de volksgezondheid. Dit wordt verder uitgewerkt in het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP3) met een looptijd van 2017 tot 2029. In de landelijke wetgeving is bijvoorbeeld neergelegd dat gemeenten afval moeten inzamelen bij of nabij elk perceel en dat er een afvalscheidingsstation moet zijn voor grof huishoudelijk afval. Het LAP3 bevat ook een richtlijn om via afvalscheiding het restafval per inwoner terug te brengen tot 30kg per inwoner in 2025. Dit is een richtlijn en geen harde eis. De richtlijn wordt echter wel ondersteund door financiële prikkels vanuit de inzamelvergoedingen voor grondstoffen (met name verpakkingsmateriaal) vanuit de producentenverantwoordelijkheid en de verbrandingsbelasting op restafval.

Ook vanuit het Klimaatakkoord zijn zowel op Europees als op landelijk en gemeentelijk niveau afspraken gemaakt om in 2050 100% circulaire inzet van grondstoffen te hebben zonder schadelijke emissies. Een tussenstap is het streven naar 50% minder gebruik van primaire grondstoffen in 2030. Ontwikkelingen die in de toekomst de gemeentelijke taak op afvalinzameling gaan beïnvloeden zijn de verdere ontwikkeling van het landelijke Programma Circulaire Economie, de wijze waarop het Rijk en de EU de producentenverantwoordelijkheid bij inzameling en verwerking verder gaan uitbreiden en de lange termijn effecten van de Coronacrisis.

De ontwikkeling van een circulaire economie en de inzet op duurzaamheid kan hierdoor vertragen of juist versnellen.

Een andere onzekerheid vormen de kosten en opbrengsten bij afvalverwerking. Deze is afhankelijk van de wereld grondstoffenmarkt en het financiële beleid van de rijksoverheid. Op dit moment zien we dat de kosten van afvalverwerking stijgen door een aantal oorzaken die beperkt door de lokale overheid te beïnvloeden zijn.

6. Duurzaamheid

Gooise Meren beoogt door middel van het VANG-programma samen met de regiogemeenten en de GAD bij te dragen aan het hergebruik van grondstoffen in de ontwikkeling van een circulaire economie in aansluiting bij het Rijksbeleid. De resultaten van dit programma worden onder andere weergegeven in de GAD-meter en de tussentijdse evaluatie VANG. De maatregelen uit het plan hebben onder meer geresulteerd in een hoger afvalscheidingspercentage en een afgenomen hoeveelheid restafval. De start van de ontwikkeling van de nieuwe grondstoffenvisie voor de periode na 2020 en het opstellen van het bijbehorend uitvoeringsplan, moeten een bijdrage leveren aan (het versnellen van) de transitie naar een meer circulaire economie. Hierbij zal gekeken worden naar duurzaamheid, dienstverlening en kosten en slimme koppelkansen voor de toekomst.

7. Financiële onderbouwing

In de uitwerking van de Grondstoffenvisie zal ook in kaart gebracht worden wat dit betekent voor de reeds geplande investeringen vanuit het nog lopende VANG-programma. De verwachting is dat het grootste deel van deze investeringen ook bij gewijzigd beleid relevant blijven.

De financiële effecten van de verschillende voorgelegde keuzes zijn benoemd in de tabellen van het Raadsvoorstel vraagstukken Grondstoffenvisie van de Regio (zie bijlage 1) en zijn door Bureau KplusV verder uitgewerkt in hun rapportage (zie bijlage 3.).

8. Communicatie en participatie

Het proces van de totstandkoming van de nieuwe Grondstoffenvisie volgt de aanbevelingen van de werkgroep Verbetering Besluitvorming Regio. Deze aanbevelingen sturen onder andere aan op een beter gestroomlijnd regionaal proces en informatiesymmetrie voor de gemeenteraden. Voor de Grondstoffenvisie betekent dit dat de consultatie van de raden bij alle deelnemende gemeentes middels een raadsbesluit zal worden ingevuld. In navolging daarvan is in dit voorstel bij elk vraagstuk door het portefeuillehoudersoverleg een voorkeursrichting aangegeven. Hierover bent u kort geleden geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief. Omdat een raadsbesluit geen open vraagstelling kan bevatten is voor de Grondstoffenvisie derhalve een voorkeurskeuze per onderwerp meegegeven door de colleges inclusief de afwegingen. Dit is Regionaal voorbereid om een eenduidige keuze te kunnen voorleggen. De raden kunnen naast het wel of niet instemmen met het Raadsvoorstel hun inbreng geven via moties en amendementen. Met de bij de raden opgehaalde informatie zal de nieuwe Grondstoffenvisie uitgewerkt worden. In de uitwerking zullen ook de inwoners geconsulteerd worden via de bestaande klankbordgroep GAD. Inwoners zullen vooraf uitgenodigd worden om aan te haken bij deze groep.

9. Uitvoering / tijdpad / evaluatie

Middels dit raadsvoorstel wordt u door het college geconsulteerd over de vraagstukken die er liggen om te komen tot de nieuwe Grondstoffenvisie. Deze consultatie en samenwerking tussen portefeuillehouders, de Regio en de raden, vormt de basis bij de verdere totstandkoming van de Grondstoffenvisie. Begin 2021 zal aan de gemeenteraden gevraagd worden hun zienswijze te geven op de conceptversie hiervan. De Grondstoffenvisie wordt uiteindelijk vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Regio Gooi en Vechtstreek vanuit de overgedragen taak. Voor een meer gedetailleerde uitwerking van de planning zie onderstaande tabel en de eerdere raadsinformatiebrief die u heeft ontvangen van de Regio per 27 augustus jl.

Datum:	Partij:	Activiteit:
Mei	PFHO/College	Delen Startmemo Grondstoffenvisie en RIB met gemeenteraden
27-08	PFHO/College	Vaststellen raadsvoorstel Grondstoffenvisie Regionaal
27-08	College	Delen RIB proces Grondstoffenvisie met Raad
28-08	PFHO/Regio	Delen uitnodiging Regiopodium 11 september met gemeenteraden
01-09	College	Delen huidig raadsvoorstel en ondersteunende stukken met de Raad ter consultatie
11-09	Regio	Regiopodium waarbij de gemeenteraden worden geïnformeerd over de bredere context van het raadsvoorstel en circulariteit en vraagstukken grondstoffenvisie.
Sept-nov	Gemeenteraad	Consultatie gemeenteraden via raadsvoorstel. (Raadsvergadering ronde 10 meningvormend en besluitvormend)
4-12	PFHO	Bespreken opbrengsten raadsconsultatieronde
Half Jan 21	PFHO/College	Vrijgeven conceptvisie voor zienswijze
Jan/feb 21	Raden	Zienswijzeprocedure op conceptvisie
Feb/maart 21	PFHO	Adviseren op definitieve versie
Maart/april 21	AB Regio	Vaststellen definitieve Grondstoffenvisie

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

M. van Schaik
Directeur, plaatsvervangend
gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde
Burgemeester

Bijlage(n):

1. Raadsvoorstel vraagstukken Grondstoffenvisie Regio
2. Startmemo grondstoffenvisie (zie ook Z1829178)
3. Onderzoeksrapport KplusV

De Raad Gooise Meren

Gelezen het voorstel 'Richting geven aan vraagstukken ten behoeve van de nieuwe Grondstoffenvisie' met zaaknummer 1932674 van het college van burgemeester en wethouders,

Besluit

1. Kennisnemen van het startmemo Grondstoffenvisie en de beschrijving van vraagstukken in het Raadvoorstel Grondstoffenvisie van de Regio;
2. In stemmen met de richting die is geven aan de uitwerking van de vraagstukken zoals voorgelegd in dit Raadvoorstel en het Raadvoorstel vraagstukken Grondstoffenvisie van de Regio, waarbij wordt gekozen voor:
  - Het ontwikkelperspectief (optie B) waarbij primair wordt gestuurd op duurzaamheidsprestaties van de afzonderlijke stromen afgezet tegen de kosten en gewenste dienstverlening waarbij ook maatschappelijke meerwaarde wordt meegewogen en secundair wordt gestuurd op % afvalscheiding;
  - De keuze tussen bronscheiding of nascheiding PMD wordt afgewogen in 2022 op basis van de actuele informatie op dat moment, gekoppeld aan de afloop of verlenging van het contract restafval;
  - Op dit moment niet te kiezen voor invoering van DIFTAR ter bevordering van de afvalscheiding;
  - In te zetten op de koppelkansen en slimme verbindingen zoals beschreven in het Startmemo Grondstoffenvisie en dit voorstel.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van de gemeente Gooise Meren, gehouden op *(datum wordt ingevuld door de griffie)*

De griffier

De voorzitter

Mevrouw drs. M.G. Knibbe

drs. H.M.W. ter Heegde

